

PIENOIS-KALEVALA LAPSILLE

KALEVALA JA POHJOLA

JUMINKEKO

PIENOIS-KALEVALA LAPSILLE

KALEVALA JA POHJOLA

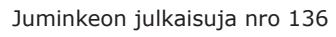
SÄKEITÄ

ELIAS LÖNNROTIN KALEVALASTA VALINNUKSEEN

ARMAS MISHIN

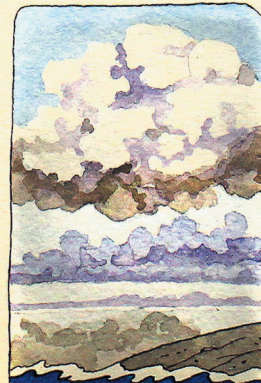
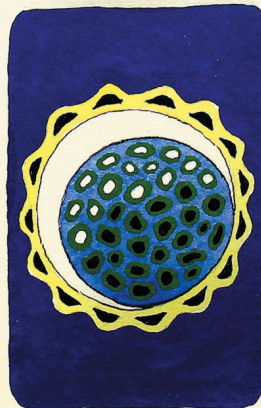
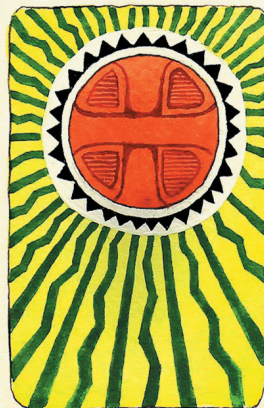
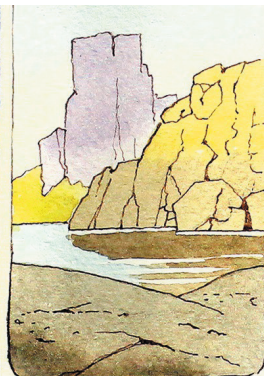
JUMINKEKO

2020

ISBN 978-952-7277-09-6
ISSN 2242-2447

Mieleni minun tekevi,
aivoni ajattelevi
sukuvirttä suoltamahan,
lajivirttä laulamahan.
Niit' ennen isoni lauloi,
kirvesvartta vuollessansa,
niitä äitini opetti
vääressänsä väärttinätä.
Monta virttä tuulet toivat,
meren aaltoset ajoivat.
Linnut liitteli sanoja,
puien latvat lausehia.

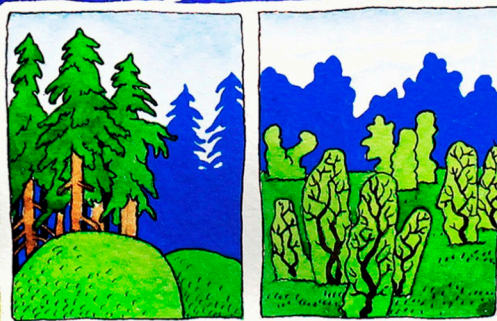
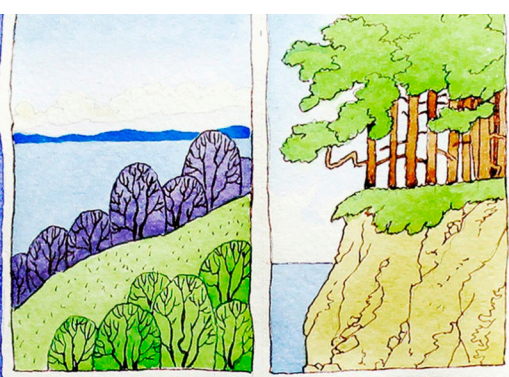
1. MAAILMAN SYNTY

Olipa impi, ilman tyttö,
kave luonnotar korea
laskeusi lainehille,
meren selvälle selälle,
ulapalle aukealle.
Tuuli neittä tuutelli,
aalto imeä ajeli,
tuuli tuuli kohtuiseksi,
meri paksuksi panevi.
Tuo sotka, sorea lintu,
keksi polven veen emosen,
luuli heinämättähäksi,
tuoreheksi turpeheksi,
pähän polven laskeuvi,
siihen laativi pesänsä,

muni kultaiset munansa:
kuusi kultaista munoa,
rautamunan seitsemännen.
Alkoi hautoa munia,
päättä polven lämmitellä.
Hautoi päivän, hautoi toisen,
hautoi kohta kolmannenkin.
Tuntevi tulistuvaksi,
hipiänsä hiiltyväksi.
Vavahutti polveansa:
munat vierähti vetehen,
meren aaltohon ajaikse,
karskahti munat muruiksi.
Ei munat mutahan joua.
Muuttuivat murut hyviksi,
kappalehet kaunoisiksi:

munasen alainen puoli
alaiseksi maaemäksi,
munasen yläinen puoli
yläiseksi taivahaksi,
yläpuoli ruskeaista
päiväseksi paistamahan,
yläpuoli valkeaista,
se kuuksi kumottamahan,
mi munassa kirjavaista,
ne tähiksi taivahalle,
mi munassa mustukaista,
nepä ilman pilvilöiksi.
Vaka vanha Väinämöinen
kulki äitinsä kohussa
kolmekymmentä keseä,
yhen verran talviaki.

2. KYLVÖ JA KASKI

Nousi siitä Väinämöinen
jalan kahen kankahalle
saarehen selällisehen,
mantereheh puuttomahan.
«Kenpä maita kylvämähän,
toukoja tihittämähän?
Pellervoinen, pellon poika,
Sampsa, poika pikkarainen,
sep' on maita kylvämähän,
toukoja tihittämähän.»
Kylvi maita kyyhätteli,
kylvi maita, kylvi soita.
Mäet kylvi männiköiksi,
kummut kylvi kuusikoiksi,
kankahat kanervikoiksi,
notkot nuoriksi vesoiksi.
Noromaille koivut kylvi,
tuomet kylvi tuorehille,
raiat maille raikkahille,
pihlajat pyhille maille,

pajut maille paisuville,
katajat karuille maille,
tammet virran vieremille.
Läksi puut ylenemähän,
vesat nuoret nousemahan,
kasvoi kuuset kukkalatvat,
lautui lakkapääät petäjät,
nousi koivupuut noroilla,
lepät maille leyhke'illä,
tuomet maille tuorehilla,
katajat karuilla maille.
Kasvoi maahan marjanvarret,
ruohot kasvoi kaikenlaiset,
ohra on yksin nousematta,
touko kallis kasvamatta.
Tirskuipa tiainen puusta:
«Ei kasva Kalevan kaura
ilman kasken kaatamatta,
tuon tulella polttamatta.»
Vaka vanha Väinämöinen

siitä katoi kasken suuren,
kaikki sorti puut soreat.
Yhen jätti koivahaisen.
Lenti kokko halki taivon,
tuli tuota katsomahan:
«Miksipä on tuo jätetty
koivahainen kaatamatta?»
Sanoi vanha Väinämöinen:
«Siksipä on tuo jätetty:
lintujen lepeämiksi,
kokon ilman istumiksi.»
Tulta iski ilman lintu,
valahutti valkeaista.
Pohjaistuuli kasken poltti,
kypeniksi kyyätteli.
Siitä vanha Väinämöinen
läksi maata kylvämähän,
siementä sirottamahan.
Viikon päästä viimeistäki
vaka vanha Väinämöinen
kävi tuota katsomahan:

kasvoi ohra mieltä myöten,
tähkät kuuella taholla,
korret kolmisolmuisena.
Niin tuli kevätäkönen,
näki koivun kasvavaksi:
«Miksipä on tuo jätetty
koivahainen kaatamatta?»
Sanoi vanha Väinämöinen:
«Siksipä on tuo jätetty
koivahainen kaatamatta:
sinulle kukuntapuuksi.
Siinä kukkuos, käkönen,
helkyttele, hietarinta,
hoiloa, hopearinta,
tinarinta, riukuttele,
kuku illoin, kuku aamuin,
kerran keskipäivälläki
ihanoiksi ilmojani,
mieluisiksi metsiäni,
rahausiksi rantojani,
viljasiksi vieriäni.»

Suomen kansalliseepos Kalevala kiehtoo jatkuvasti taiteilijoita eri puolilla maailmaa.

Graafikko Vladimir Lukkonen Karjalan tasavallasta on tehnyt lapsia varten Kalevala-kuvituksen. Tekstinä on runoilija Armas Hiiren lapsille muokkaama lyhennelmä eepoksesta.

ISBN 978-952-7277-09-6

ISSN 2242-2447

9 789527 277096

